

УДК 336.72

Левченко Валентина Петрівна

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів та інвестицій
Київський національний університет технологій та дизайну*

Грищенко Наталія Василівна

*студент
Київського національного університету технологій та дизайну*

ЕКСПРЕС АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «ГАЗ ТРАНС ПРЕМІУМ»

***Анотація.** Проведено експрес аналіз фінансового стану підприємства на основі фінансової звітності ТОВ «ГАЗ ТРАНС ПРЕМІУМ»*

***Ключові слова:** експрес-аналіз, фінансовий стан, бухгалтерська звітність.*

Аналіз фінансового стану є найдієвішим методом для виявлення точних економічних показників діяльності підприємства. Концептуально-методичні принципи аналізу дозволяють забезпечити якісний процес дослідження та докладний результат фінансово-господарської діяльності.

Аналіз фінансового стану підприємства можна охарактеризувати, як процес який сприяє дослідженню інформації фінансового характеру завдяки якому можна виявити результат такої фінансової діяльності з метою підвищення показників ринкової вартості та забезпечення ефективного ведення та розвитку економічної діяльності [1, с. 222-225].

Метою аналізу фінансового стану підприємства є оцінка якості господарської діяльності підприємства, надання інформації для можливості

прогнозування розрахунків фінансового стану в майбутньому, забезпечити контроль та якість прийняття зваженого управлінського рішення щодо фінансового стану підприємства зовнішніми користувачами звітної інформації: акціонерами, інвесторами, постачальниками, кредиторами, державними наглядовими органами

Аналіз фінансового стану є структурною частиною аудиту який в свою чергу дозволяє вчасно виявити та попередити можливу економічну кризу. Саме результати аналізу фінансового стану підприємства впливають для прийняття рішень, які в свою чергу впливають на становлення бізнесу, побудови структури підприємств, торгово-ефективного розвитку та формування фінансових ресурсів на економічному ринку.

Своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємства набуває особливого значення в умовах різноманітності форм власності, адже жоден власник не має права нехтувати можливостями потенційного збільшення прибутку власного бізнесу, які можна виявити завдяки об'єктивному та своєчасному аналізу фінансового стану підприємств.

Основою для управління фінансами виступає комплексний аналіз фінансового стану підприємства, який включає в себе головні елементи такі, як поточний рух фінансових ресурсів, оцінка фінансових потреб, розподіл грошових потоків. Для отримання аналітичної інформації необхідно розв'язати взаємопов'язані аналітичні задачі, що становлять загальну модель аналізу фінансового стану підприємства [3, с. 125-126].

Аналіз фінансового стану за даними фінансової звітності є необхідною умовою оцінки якості господарської діяльності підприємства. Аналітичні дослідження фінансової звітності підприємства надають можливість оцінити його платоспроможність і ліквідність, рівень фінансової стійкості й ділової активності, обсяги і якість дебіторської та кредиторської заборгованості. Інформаційними джерелами для проведення оцінки фінансового стану підприємства є фінансова звітність яка

складається з: форма 1 (Баланс (Звіт про фінансовий стан)), форма 2 (Звіт про фінансові результати), форма 3 (Звіт про рух грошових коштів), форма 4 (Звіт власний капітал), примітки до річної фінансової звітності [4, с. 12-14].

Без аналізу фінансового стану неможливі такі складові, як аудит, планування, прогнозування, ефективне розміщення фінансових ресурсів, бюджетування[5, с. 112-113]. Результатами проведеного аналізу фінансового стану підприємства повинні бути показники, що в свою чергу підтвердять надійність побудови бізнес плану, правильність прийняття управлінських рішень, та своєчасність реагування та економічно не стабільну ситуацію на світових ринках.

Методикою оцінки фінансового стану підприємства є аналіз показників фінансового стану таких як показник майнового стану, показник ліквідності, показник платоспроможності, показник фінансової стійкості, показник рентабельності та прибутку, показник ділової активності або оборотності. Головною складовою методики є горизонтальний та вертикальний аналіз балансу підприємства.

З такої позиції аналіз може проводитися з мінімально необхідними розрахунками з використанням різних прийомів і технологій, котрі для кожного користувача можуть бути своїми. Основні області експрес – аналізу фінансового стану можуть бути такими:

1. Оцінка основних показників фінансової звітності.
2. Аналіз ліквідності.
3. Аналіз фінансової стійкості.
4. Аналіз ділової активності.
5. Аналіз ймовірності банкрутства.

Джерелами аналізу в даній статті слугували Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт про прибутки і збитки компанії ТОВ «ГАЗ ТРАНС ПРЕМІУМ»

Таблиця 1

**Основні показники фінансової звітності
ТОВ «ГАЗ ТРАНС ПРЕМІУМ»**

Назва показник	Роки					Відхилення, +,-				Темп
	2016	2017	2018	2019	2020	2017 /2016	2018 /2017	2019 /2018	2020 /2019	
Середньорічна вартість ОЗ	13	8,5	15,5	14	27	-4,5	7	-1,5	13	3,5
Середньорічна вартість капіталу	12404	14755	17025	17044	17050	2350	2270	19	6,5	1161,5
Виручка від реалізації	10009	11279	3425	3888	7659	1270	-7854	463	3771	-587,5
Собівартість	6055	6609	2391	2902	5789	554	-4218	511	2887	-66,5
Чистий прибуток	359	4342	182	-162	173	3983	-4160	-344	335	-46,5
Дебіторська заборгованість	14059	14903	17772	16694	17030	844	2869	-1078	336	742,7
Кредиторська заборгованість	2138	1305	456	192	266	-833	-849	-264	74	-468

За даними таблиці видно, що компанія є прибутковою, незважаючи на зниження прибутку в 2019 році. Зменшення відбулося за рахунок значного зменшення виручки від реалізації продукції. Середньорічна вартість основних засобів збільшилась за рахунок придбання нових основних засобів. Зниження дебіторської заборгованості у 2019 р. і кредиторської заборгованості пов'язується з посиленням контролю за розрахунковою дисципліною та платоспроможністю обох сторін договорів.

При проведенні аналізу показників ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та ймовірності банкрутства порівнюються визначені результати з нормативними, визначаються фактори, що вплинули на відхилення.

Ліквідність підприємства трактують як спроможність компанії перетворювати свої активи на гроші для здійснення необхідних поточних

платежів, своєчасного погашення своїх боргових зобов'язань [4, с.336]. В табл. 2 та зображено коефіцієнти ліквідності за 2016-2020 рр.

Таблиця 2

Коефіцієнти ліквідності ТОВ «ГАЗ ТРАНС ПРЕМІУМ»

Показник и	Формул и станом на 2021р	2016	2017	2018	2019	2020	Відхилення, Показники +,-			
							2017 / 2016	2018 / 2017	2019 / 2018	2020 / 2019
К-т покриття >2	ф.1 р. 1195 / р. 1695	6,576	11,420	38,974	86,948	64,023	4,844	27,554	47,974	-22,925
К-т швидкої ліквідності >1	ф.1 (р. 1195- 1100) / р. 1695;	6,576	11,415	38,967	86,948	64,023	4,840	27,552	47,981	-22,925
К-т абсолютної ліквідності 0,25 -0,5	ф.1 р. 1165 / р. 1695	2,770	4,670	11,513	28,932	19,184	1,900	6,843	17,419	-9,748

За даними спостерігається перевищення фактичного значення показника коефіцієнта покриття та швидкої ліквідності над нормативно встановленим рівнем на протязі 2014-2018 рр. Тому можна стверджувати, що структура Балансу (Звіту про фінансовий стан) є задовільною, компанія є платоспроможною, тобто підприємству цілком вистачає ресурсів для погашення поточних зобов'язань. У компанії найбільш ліквідні оборотні кошти – грошові кошти та їх еквіваленти, фінансові інвестиції та кредиторська заборгованість.

Протягом аналізованого періоду значення коефіцієнту абсолютної ліквідності значно перевищувало нормативне через довгострокову дебіторську заборгованість, яка сформувалася підчас роботи підприємства у цей період. Занадто високий показник абсолютної ліквідності говорить про те, що значна частина капіталу відволікається на формування непродуктивних активів.

Значення показника абсолютної ліквідності перевищувало нормативне значення протягом досліджуваного періоду відповідало нормативному значенню.

Таблиця 3

Коефіцієнти фінансової стійкості ТОВ «ГАЗ ТРАНС ПРЕМІУМ»

Показники	Формули станом на 2021р	2016	2017	2018	2019	2020	Відхилення, Показники +,-			
							2017 / 2016	2018 / 2017	2019 / 2018	2020 / 2019
К-т автономії >0,5	ф.1 р. 1495 / р. 1900	0,77	0,88	0,92	0,97	0,96	0,11	0,04	0,05	-0,01
К-т фінансової стабільності >1,0	ф. 1 р. 1495 / ф. 1 (р. 1525 + р. 1695)	5,89	12,97	37,55	88,35	64,42	7,08	24,58	50,80	-23,93
К-т фінансової залежності < 1,0	ф.1р. 1900 / р. 1495	1,30	1,13	1,08	1,03	1,04	-0,17	-0,05	-0,05	0,01
К-т концентрації залученого капіталу < 0,5	ф.1(р.1595 + р. 1695) / р.1900	0,23	0,12	0,08	0,03	0,04	-0,11	-0,04	-0,05	0,01
К-т концентрації власного капіталу зростаюче	ф.1 р. 1495 / р. 1165	2,12	2,78	3,26	3,05	5,27	0,65	0,48	-0,21	2,22
К-т співвідношення залученого і власного капіталу < 1,0	ф.1 р.1595 + р. 1695 / ф.1 р 1495	0,25	0,13	0,08	0,03	0,04	-0,11	-0,05	-0,05	0,01
К-т стійкості фінансування >0,7-1,0	ф.1 р. 1495 + р. 1595/ р. 1900	0,86	0,93	0,98	0,99	0,99	0,07	0,04	0,01	0,00
К-т поточних зобов'язань >0,5	ф.1 р. 1695 / р. 1595 + р. 1695	1,65	1,73	3,18	2,72	2,83	0,08	1,45	-0,46	0,11

Фінансова стійкість говорить про здатність компанії залишатися платоспроможною в довгостроковій перспективі. Фінансово стабільне підприємство має переваги щодо залучення інвестицій, отримання

кредитів, вибору постачальників і споживачів; воно більш незалежне від неочікуваної зміни ринкової кон'юнктури, відповідно у нього менший ризик бути неплатоспроможним і опинитися на межі банкрутства [1, с.333].

В аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства ділову активність підприємства вживають переважно як поточну господарську діяльність, спрямовану на прискорення швидкості обороту активів, капіталу підприємства [5 с. 115]. Нижче зображені коефіцієнти ділової активності ТОВ «ГАЗ ТРАНС ПРЕМІУМ» за 2016-2020 рр.

Протягом аналізованого періоду, компанія характеризується фінансовою стійкістю, незалежністю від зовнішніх кредиторів, фінансуванням за рахунок власного капіталу та низьким рівнем фінансових ризиків.

Таблиця 4

Показники рентабельності ТОВ «ГАЗ ТРАНС ПРЕМІУМ»

Показники	Формул и станом на 2021р	2016	2017	2018	2019	2020	Відхилення, Показники +,-			
							2017 / 2016	2018 / 2017	2019 / 2018	2020 / 2019
К-т рентабельності власного капіталу Зростаюче	$\frac{\text{ф.2 р. 2350}}{\text{(ф.1 р. 1495 гр. 3 + р. 1495 гр. 4) / 2}}$	0,007	0,074	0,003	-0,002	0,003	0,066	-0,071	-0,005	0,005
К-т рентабельності діяльності Зростаюче	$\frac{\text{ф.2 р. 2350}}{\text{ф.2 р. 2000}}$	0,036	0,385	0,053	-0,042	0,023	0,349	-0,332	-0,095	0,064
К-т рентабельності продукції Зростаюче	$\frac{\text{ф.2 р. 2350}}{\text{ф.2 р. 2050}}$	-0,059	-0,657	-0,076	0,056	-0,030	-0,598	0,581	0,132	-0,086

Як свідчать розрахунки, коефіцієнти рентабельності мають однакову тенденцію: зростають з 2016 р. по 2017 р., знижуються у 2019 р. та знову зростають у 2020 р. Збільшення цього показника свідчить про зростання

ефективності господарської діяльності підприємства, а зменшення – зниження ефективності.

Отже, експрес-аналіз як метод самостійного дослідження є недостатнім, він може використовуватися в якості проміжного етапу фінансового контролю за рахунок простоти і швидкості проведення але не дає повної картини фінансового становища і не виявляє причин його зміни.

Література

1. Бланк І. А. Управління фінансовими ресурсами. М.: Омега–Л, ТОВ «Ельга», 2011. 768 с.
2. Поддєрьогін А. М., Буряк Л. Д., Нам Г. Г., Павліковський А. М. та ін. Фінанси підприємств: Підручник / А. М. Поддєрьогін (наук.ред.). 7-ме вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2008. 552 с.
3. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.] К.: «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.
4. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
5. Лучко М. Р., Жукевич С. М. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.